

Europos Audito Rūmų atsakymas dėl Komisijos pagal 318 straipsnį parengtos vertinimo ataskaitos

1. 2012 m. lapkričio mėn. Komisija paskelbė savo antrąją Europos Parlamentui ir Tarybai skirtą pasiektais rezultatais pagrįstą Sąjungos finansų vertinimo ataskaitą (vertinimo ataskaitą)¹. Šis dokumentas – tai Audito Rūmų atsakymas, parengtas taip, kad juo būtų galima laiku pasinaudoti prieš prasidedant 2011 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrai. Šis atsakymas yra pagrįstas ribota peržiūra, o ne ataskaitoje pateiktos informacijos auditu.

Pagrindinė išvada

2. Audito Rūmai mano, kad platesnė jos apimtis, lyginant su pirmąja vertinimo ataskaita, yra patobulinimas. Ataskaitoje pateikta tam tikra informacija apie programų efektyvumą ir veiksmingumą, tačiau ja remiantis negali būti daromos galutinės išvados dėl numatytų rezultatų ar poveikio. Todėl vertinimo ataskaita dar nėra pakankamų, tinkamų ir patikimų įrodymų, pagrindžiančių ES politikos krypčių įgyvendinimo pasiekimus, šaltinis, taigi ji nėra tinkama naudoti pagal paskirtį atliekant biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą.
3. Audito Rūmai mano, kad turi būti įdiegta patikima veiklos rezultatų duomenų rinkimo sistema, leidžianti nustatyti rezultatus ir poveikį bei apie juos pranešti, kai tik yra gaunama su jais susijusi informacija. Šios sistemos sudedamąsias dalis būtina įdiegti pasirengimo naujam programavimo laikotarpiui metu. Todėl Audito Rūmai rekomenduoja Komisijai kaip galima greičiau pateikti biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai planuojamos įdiegti veiklos rezultatų valdymo ir duomenų teikimo sistemos planą (apžvalgą), nurodant vertinimo ataskaitos koncepciją ir vaidmenį.

Aiškinamoji informacija

4. Reikalavimas parengti vertinimo ataskaitą yra įtvirtintas Sutartyje². Ši ataskaita turi prisidėti prie įrodymų, kuriais remdamasis Parlamentas kasmet suteikia Komisijai biudžeto įvykdymo patvirtinimą.
5. Pirmoji Komisijos parengta vertinimo ataskaita, kuri iš esmės buvo turimų dviejų politikos sričių vertinimo ataskaitų santrauka, buvo paskelbta 2012 m. vasario mėn.³. Toje ataskaitoje Komisija išklė „klausimą apie šios ataskaitos funkciją ir

¹ COM(2012) 675 final.

² SESV 318 ir 319 straipsniai.

³ COM(2012) 40 final.

laiką, [...], ypač atsižvelgdama į tai, kad apžvelgtų vertinimo laikotarpių laikas ir trukmė skiriasi, palyginti su konkretesniu metiniu biudžeto įvykdymo patvirtinimo procesu“. Komisija taip pat nurodė, kad ji „toliau nagrinėja, kaip plėtoti šios ataskaitos turinį“.

6. Parlamentas savo 2012 m. gegužės mėn. sprendime dėl 2010 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimo padarė išvadą, kad „pirmojo įvertinimo pranešimo apimtis ir turinys neatitinka to, ko buvo galima tikėtis iš SESV numatyto įvertinimo pranešimo“ ir paragino Komisiją „toliau plėtoti [...] įvertinimo pranešimo turinį ir ypač nustatyti šio įvertinimo pranešimo papildomą naudą, palyginti su „įprastais“ įvertinimais“⁴.
7. 2012 m. birželio mėn. Audito Rūmai paskelbė savo nuomonę apie pirmąją vertinimo ataskaitą⁵, kurioje padarė išvadą, kad ji yra neaiški, joje pateikta mažai esminių dalykų, o jos sukurta pridėtinė nauda yra nedidelė. Jų manymu Komisija, siekdama išsiaiškinti, ko iš jos reikalaujama Sutartyje, turėtų aktyviai konsultuotis su Parlamentu ir Taryba. Tam, kad vertinimo ataskaita galėtų veiksmingai prisidėti didinant jos atskaitomybę biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai, Komisija turėtų apsvarstyti jos tikslą, turinį, apimtį ir laiko pasirinkimą.

Antroji vertinimo ataskaita

8. Antrojoje vertinimo ataskaitoje pateikta įvairių 2011 m. užbaigtų įvertinimų⁶, apimančių visas biudžeto išlaidų kategorijas kartu su veiklos išlaidomis ir sugrupuotų pagal pagrindines 2007–2013 m. daugiametės finansinės programos politikos sritis, apžvalga. Audito Rūmai traktuoja šią platesnę apimtį kaip patobulinimą: ataskaitoje pateikta glausta ir suprantamai išdėstyta daugelio atliktų įvertinimų apžvalga. Ataskaitoje pateikta tam tikra informacija apie programų veiksmingumą ir efektyvumą. Tačiau ataskaitoje daugiausia remiamasi tarpiniais įvertinimais, kuriuose daugiau dėmesio skiriama veiklai ir pagal juos negali būti daromos galutinės išvados dėl numatytų rezultatų ar poveikio.
9. Audito Rūmai mano (Komisija taip pat tai pripažįsta), kad atliekant visas operacijas turėtų būti nustatomi tinkami (t. y. „SMART“⁷) tikslai, rodikliai ir

⁴ 2012 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento sprendimas dėl 2010 finansinių metų Europos Sąjungos bendrojo biudžeto įvykdymo patvirtinimo, P7_TA (2012) 0153, 99 ir 100 dalys.

⁵ Nuomonė Nr. 4/2012 (OL C 179, 2012 6 20, p. 1).

⁶ Iš viso buvo parengta 118 įvertinimų bei 39 su įvertinimais susiję tyrimai.

⁷ Konkretūs, išmatuojami, pasiekiami, svarbūs ir su laiku nuoroda (angl. Specific, Measurable, Achievable, Relevant and Timed).

riboženkliai⁸. Tai – būtinas reikalavimas norint stebėti veiklos rezultatus visu programų įgyvendinimo laikotarpiu ir įvertinti, ar yra tikėtina, jog bus pasiekti nustatyti tikslai ir gautas numatytas poveikis. Teisės aktų leidėjas vaidina svarbų vaidmenį užtikrinant, kad būtų apibrėžti aiškūs politikos tikslai. Audito Rūmai taip pat yra anksčiau rekomendavę⁹ aiškiau apibrėžti ES pridėtinės vertės sąvoką, kad ES politinės institucijos galėtų ja vadovautis rinkdamosi išlaidų prioritetus. Tokiu būdu aiški apibrėžtis padėtų nustatyti tinkamus tikslus, veiklos rodiklius bei riboženklis.

10. Komisija įvardija nemažai klausimų, į kuriuos reikia atsižvelgti rengiant būsimas ataskaitas ir pažymi, kad koncepciniai duomenų teikimo sistemos kūrimo darbai jau prasidėjo. Audito Rūmai pripažįsta, kad Komisijai prireiks nemažai laiko sukurti pakankamai patikimą veiklos rezultatų valdymo ir duomenų teikimo sistemą. Tačiau svarbu, kad Komisija įdiegtų sudedamąsias patikimai veikiančios sistemos, galinčios teikti tvarius veiklos rezultatų duomenis, dalis prieš prasidedant sekančios daugiametės finansinės perspektyvos programoms.
11. Audito Rūmai rekomenduoja Komisijai kaip galima greičiau pradėti bendradarbiauti su biudžeto įvykdymą tvirtinančia institucija ir pateikti planuojamos įdiegti veiklos rezultatų valdymo ir duomenų teikimo sistemos planą (apžvalgą). Tai turėtų apimti veiksmus, būtinus užtikrinant geresnės kokybės savalaikių veiklos rezultatų duomenų rinkimą iš visų GD viso programų įgyvendinimo laikotarpio metu, nurodant, kaip šie duomenys bus įtraukiami į metinių veiklos ataskaitų su veiklos rezultatais susijusias dalis ir nustatant ryšį tarp metinių veiklos ataskaitų, suvestinės ataskaitos ir vertinimo ataskaitos. Nuosekli ir patikima veiklos rezultatų valdymo ir duomenų teikimo sistema turėtų leisti sukurti papildomą vertinimo ataskaitos vertę teikiant horizontalią su visu biudžetu susijusių veiklos rezultatų analizę, įskaitant įgytą patirtį ir būtinas taisomąsias priemones.
12. Antrojeje vertinimo ataskaitoje, kaip ir ankstesnėje ataskaitoje, esminės išvados yra išimtinai grindžiamos vertinimo ataskaitomis. Tačiau, kaip Audito Rūmai yra pažymėję savo nuomonėje, yra daug kitų potencialių Komisijai prieinamų informacijos šaltinių, kuriuos būtų galima pasitelkti bendram veiklos rezultatų vaizdui susidaryti, tarp jų – Audito Rūmų specialiosios ataskaitos, GD metinės veiklos ataskaitos ir vidaus audito vertinimų rezultatai.
13. Gali prireikti šiek tiek laiko, kol Komisija galės rengti išsamias vertinimo ataskaitas, pagrįstas patikimais veiklos rezultatų duomenimis, gautais taikant nuoseklią veiklos rezultatų valdymo ir duomenų teikimo sistemą. Todėl, kol tai

⁸ Įskaitant programas, kurioms nebuvo skirta veiklos išlaidų arba jų buvo numatyta mažai.

⁹ Nuomonė Nr. 1/2010, 18 dalis.

dar nėra įgyvendinta, Komisijai taip pat gali būti tikslinga pasikonsultuoti su biudžeto įvykdymą tvirtinančia institucija, ką savo vertinimuose ji turėtų pateikti.

Galutinės pastabos

14. Komisija savo vertinimo ataskaitą pateikė 2012 m. lapkričio mėn. Todėl Audito Rūmai siekė greitai ir laiku, prieš prasidedant biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrai, pateikti savo atsakymą dėl šios ataskaitos, kuris yra pagrįstas ribota peržiūra. Todėl Audito Rūmai ateityje apsvarstys, kur ir kaip vertinimo ataskaitoje pateikta informacija galėtų būti įtraukta į jų audito darbą.
15. Komisija gali konsultotis su Audito Rūmais bet koku būsimo vertinimo ataskaitos rengimo proceso etapu.